

Hej granne och Mälardalen!

ATT VARA EN god granne betyder mycket för mig, både som vd och representant för Jehander. Därför har vi för avsikt att skicka ut det här informationsbladet till våra närboende. Vi vill berätta om vad vi gör och varför. Vilka investeringar och åtgärder vi gör för att vår verksamhet ska ha så liten påverkan på vår närmiljö som möjligt.

Jehanders verksamhet i Lötén har över 140 år på nacken. Det har varit – och är – en betydande verksamhet på Munsö. 1874 började material levereras till Stockholm stad. Ingenjör Paul Toll köpte Lötens grustag för 275 000 kronor år 1918 och bildade samma år bolaget Sand & Grus AB Jehander.

Sedan dess har det runnit mycket vatten under broarna. Vi är det enda ballastföretaget i Stockholmsregionen som har sjönära tåktäck och vårt fraktfartyg Jehander 1 sjösattes 1970. Hon lastar 1 400 ton, vilket motsvarar 100 lastbilar. Det minskar utsläpp, trafik och slitage på Stockholms vägar.

Vidare har vi fått nödvändiga tåktäck tillstånd och utfört löpande modernisering. Vi har blivit kvalitets- och miljöcertifierade, upprättat efterbehandlingsplaner och genomfört flera projekt för att främja biologisk mångfald. Du kan läsa om ett pågående mångfaldsprojekt på andra sidan i det här bladet.

Det mest spännande i Lötén just nu är mottagandet av bergmassorna från infrastrukturprojektet Förbifart Stockholm. Ambitionen är att materialet ska förädlas och användas i samhällsbyggandet. Det är det detta blad i första hand handlar om.

Min förhoppning är att du vill ta del av vad som händer hos oss på Jehander i Lötén. Vi har flera intressanta projekt på gång som vi kommer att berätta om framöver.

Pär Åström, vd Jehander.

Mottagning av bergmassor ger miljövinst

JEHANDER I LÖTEN är väl förberett på att ta emot bergmassor från infrastrukturprojektet Förbifart Stockholm. Att ta emot, rena och förädla bergmaterialet som tunnelbyggandet genererar ger flera fördelar. Möjligheten till sjötransport är dessutom en förutsättning.

Förbifart Stockholm är ett av Sveriges genom tiderna största infrastrukturprojekt. Av vägens 21 kilometer går drygt 18 kilometer i tunnel. Tunnelarbetet innebär att stora mängder krossat berg behöver tas om hand. Enligt ett avtal med Trafikverket kommer 4,5 miljoner ton berg att transporteras via fartyg till Jehanders anläggning i Lötén för rening och förädling. På så vis kan materialet sedan komma till användning i samhällsbyggandet.

– En av förutsättningarna är att merparten av bergmassorna kan tas emot sjövägen; det bästa alternativet totalt sett ur både miljö-, trafik- och slitageperspektiv, säger Ilja Berkenbos, projektchef på Jehander i Lötén. En lastbil med släp tar cirka 35 ton medan ett fartyg rymmer 1 500–3 000 ton. Jehander i Lötén är en

av två tåktäck i länet som erbjuder möjlighet till sjötransport.

För att kunna ta emot fartygen som Trafikverkets underentreprenör LSAB använder för att leverera bergmassorna har det varit nödvändigt att anlägga en ny hamn med två kajplatser i Lötén. Dessutom har Jehander bland annat anlagt upp- och arbetsplatser, och installation av produktionsanläggning och transportörer för att nå ut till lagret pågår.

Ilja Berkenbos, projektchef på Jehander i Lötén.

– Störningarna från de anlöpande fartygen är små, men lossningen orsakar visst buller. Beräkningar visar dock att den totala bullersituationen inte kommer att påver-

Den nya hamnen i Lötén med sina två kajplatser på vardera sida har börjat ta emot anlöpande fartyg som lossar bergmassor från infrastrukturprojektet Förbifart Stockholm.

kas i särskilt stor grad. Jehanders dagliga täktverksamhet genererar ju i sig buller. En utredning visar att vi genom föreslagna skyddsåtgärder uppfyller Naturvårdsverkets krav på riktvärden för industribuller utomhus.

För närvarande anlöper fartygen några dagar i veckan, men allt eftersom tunnelbyggandet fortskrider kan det bli flera leveranser per dag.

Rening av bergmassorna

När bergmassorna lossats ska materialet tvättas eftersom det uppstår kväve i berget vid sprängningen i tunnelarbetet. Tvätt- och lakvattnet som används ska i tur och ordning ledas till tre anlagda sedimentationsdammar vars djup och utformning optimerats för kväverening. Därefter ska vattnet transporteras vidare till en anlagd våtmark för slutlig rening genom naturliga processer innan det avleds till Mälaren. Våtmarken är konstruerad så

Smartare tag räddar backsvalan i sand- och grustäcker

DEN RÖDLISTADE backsvalan har minskat stadigt i Sverige de senaste decennierna. När svalans naturliga bomiljö vid strandbrinkar försvinner söker den sig i stället till sand- och grustäckor för att häcka. Men även täkter minskar i antal.

Därför samarbetar Jehander med organisationen BirdLife International i ett projekt med målet att skapa säkra häckningsplatser i Jehanders fem täkter i Stockholmsområdet. Det handlar om att göra oanvända slänter attraktiva, för att inte backsvalorna ska slå sig ner där brytning planeras. Aktiviteterna genomförs under två år, för att följa upp resultatet från första året och göra förbättringar till år två. □

Läs mer om Jehanders biologiska mångfaldsarbete på: www.jehander.se/sv/biologisk-mangfald

att grundvattennivåerna i omgivningen inte förändras.

– Reningsanläggningen är unik i sitt slag, säger Ilja Berkenbos. Damarna och den nya våtmarken skapar vattenmiljöer och strandzoner som gynnar både insekter och fåglar.

Det tvättade materialet ska sorteras och finfördelas till önskade fraktioner i produktionsanläggningen, för att sedan läggas på upplag eller gå tillbaka med fartyg till Mälarenregionen för användning.

Tillstånd

Mark- och miljödomstolen har gett Jehander i Lötens tillstånd att införa, mellanlagra,

krossa och återvinna schaktmassor och entreprenadberg om maximalt 8 miljoner, dock högst 1,5 miljoner ton per år vid materialleveranser från Trafikverkets projekt Förbifart Stockholm.

Gott om tid

– Tillståndet innebär att vi kommer att ta emot bergmassor från Förbifart Stockholm i fem–sex år, vilket är den tid som det förväntas ta att spränga tunnlarna. Vi har gott om tid på oss att behandla, förädla och sälja materialet. Hantering av schaktmassor och entreprenadberg får bedrivas i upp till 25 år om det skulle visa sig nödvändigt. □

↑ Tvättvattnet som används för att rena bergmassorna från kväve ska pumpas till reningsdamarna via en konstgjord å. Stenarna på botten är placerade för att ge vattnet rörelse.

↑ En anlagd våtmark är förberedd för att ta emot tvättvattnet från reningen av bergmassorna. Anläggningen är unik i sitt slag.

Jehander arbetar på ett miljöanpassat sätt med målet att industri, människor och naturvärden ska samexistera i ett hållbart samhälle i en levande bygd. Vi vill ha en öppen dialog med kringboende och myndigheter. Välkommen att kontakta oss med synpunkter och frågor!

Utsikt – Jehander Lötens informationsblad till närboende

Adress: Mälareöarna-Löten, 178 91 Munsö

Telefon: 08-625 63 00

E-post: info@jehander.se

Webb: www.jehander.se